

SPROGSTART 1-3 ÅR

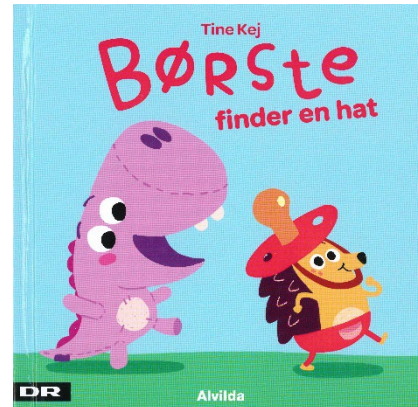
Trin-for-trin

Børste finder en hat af Trine Kej (2021)

Tema: Følelser

Billedbogen *Børste finder en hat* med temaet følelser er valgt, da børn kan lære at genkende og afkode de forskellige følelser, som Børste har. Litteraturen kan gennem både ord, billeder, leg og samtale gøre de forskellige følelser genkendelige for børnene og hjælpe dem med at sætte ord på de følelser, som de oplever i deres hverdag.

Sprogligt fokus: Lydlig opmærksomhed, ordforråd, skriftsproglige kompetencer og narrative kompetencer.

Det finder du i Sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Børste finder en hat* af Trine Kej
- A3-kopi af bogen
- Ark: Fokusord, billedbogssnak, sproglege
- 1 fotoark med dyr
- Sang: *Min, min, min*
- Remse: *Goddag og godnat hat*
- Konkreter: Pindsvin, rød sut
- 6 billedkort med Børste (følelser) til skumterning
- 6 fotos af børn/følelser til Story Sequencer

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med digitale læringsmaterialer
- Eventuelt forskellige hatte fx sommerhat, stråhat, høj hat, pirathat, cowboyhat eller hvad du kan finde. Det kan være børnene kan tage en sjov hat med hjem fra.

Sprogstartsmaterialerne må kun bruges under opsyn af en voksen.

Ugens indhold

Dag 1:

Højtlesning og fokusord for alle børn i gruppen, ca. fem børn.
Tid: Ca. 20 minutter.

Dag 2:

Guidet læsning og billedbogssnak. Børnene deles i to eller tre grupper efter dit kendskab til børnene.
Tid: To til tre gange ca. 20 minutter.

Dag 3:

Fælles oplæsning og sproglege. Børnene deles i to grupper efter dit kendskab til børnene.
Tid: To gange ca. 20 minutter.

BIBLIOTEKERNES

Sprogspor

SPROGSTART 1-3 ÅR

Dag 1 – *Børste finder en hat*

Det finder du i Sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Børste finder en hat* af Trine Kej
- A3-kopi af bogen
- Ark: Fokusord

Ting og sager, du selv skal finde

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Vis billedbogen. Tal om forsiden og bagsiden, fortæl om forfatter og illustratør. Fortæl om bogens ryg. Hvad mon billedbogen handler om? Tal om billedbogens titel.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om følelser. Følelser kan være, når man er glad, sur og ked af det.

Læs billedbogen to gange. Første gang med læseoplevelsen i fokus. Anden gang taler I om fokusord for hvert opslag. Brug billedbogens illustrationer til at understøtte fokusordene og konkrete fra Sprogstartsposen til visualisering af billedbogen. Sæt en bevægelse på ordet, når det er muligt. Vis læseretningen og peg på bogstaverne, mens du læser.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Læringsstigen

Gør-det-sværere-strategi

Forudsige: Børste bliver sur og stamper i jorden, da Trumle snupper sutten. Hvorfor tror du, at Trumle snupper sutten?

Generalisere: Børste tramper hårdt i jorden, fordi han er sur? Har du prøvet at blive sur?

Argumentere: Har du prøvet at blive sur? Hvorfor blev du sur?

Gør-det-nemmere-strategi

Giv svaret: Børste bliver sur, da Trumle snupper sutten. Er Børste sur eller glad?

Hjælpes ad: Hvordan ser du ud, når du er sur. Skal vi prøve det sammen?

Begrænse valg: Hvem trøster Børste? Er det Orm eller Trumle?

SPROGSTART 1-3 ÅR

Dag 2 – *Børste finder en hat*

Det finder du i Sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Børste finder en hat* af Trine Kej
- A3-kopi af bogen
- Ark: Billedbogssnak
- Konkreter: Pindsvin, rød sut

Ting og sager, du selv skal finde

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om følelser. Følelser kan være, når man er glad, sur og ked af det.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad billedbogen handler om.

Læs billedbogen og inddrag børnene i genfortælling af billedbogen undervejs.

Billedbogssnak. Spørgsmålene følger billedbogens opslag. Brug billedbogens illustrationer samt konkrete fra Sprogstartsposen til at understøtte samtalen.

Syng andet vers af *Sprogstartssangen*.

Et lille tip

Kender I Børste fra Minisjang? Find en masse sjove lege og sange med Børste i appen Minisjang eller find film på DRTV. Se, lyt og syng med på sangen: *Min min min*.

SPROGSTART 1-3 ÅR

Dag 3 – *Børste finder en hat*

Det finder du i Sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Børste finder en hat* af Trine Kej
- A3-kopi af bogen
- Ark: Sproglege, sangen: *Min, min, min*
- Konkreter: Pindsvin, rød sut
- 6 fotos af børn/følelser
- 1 fotoark med dyr
- 6 billedkort med Børste (følelser)
- Remse: *Goddag og godnat hat*

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med digitale læringsmaterialer
- Eventuelt forskellige hatte fx sommerhat, stråhat, høj hat, pirathat, cowboyhat eller hvad du kan finde. Det kan være børnene kan tage en sjov hat med hjemmefra.

Det skal du gøre!

Syng 1. vers af *Sprogstartssangen*.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om følelser. Følelser kan være, når man er glad, sur og ked af det.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad den handler om.

Læs billedbogen. Inddrag børnene i genfortælling af billedbogen.

Sproglege. Orienter dig i sprolegene og vælg mindst to sproglege, som passer til børnegruppen. Lav gerne flere, hvis I har lyst og ekstra tid. Forbered dig på forhånd på legen. Brug billedbogen som udgangspunkt for sprolegene, da de omhandler billedbogens tema. Legene giver børnene mulighed for at høre, se, gøre og røre ord i nye sammenhænge.

Syng 2. vers af *Sprogstartssangen*.

Litteraturforslag

- *Børste vil ha plaster på* af Tine Kej, Alvilda og DR, 2021
- *Miffy er ked af det* af Dick Bruna, Bolden, 2021
- *Buller finder sutten* af Marvi Lindman, Mais+Co, 2020
- *Buller kan lide* – af Marvi Lindman, Mais+CO, 2021
- *Min bedste bog – babys dag*, Carlsen, 2020
- *Busters sut* af Pauline Oud, Turbine, 2018
- *At være til* af Kathrin Schärer, Turbine, 2021
- *Leo er en hund* af Arne Svingen, Turbine, 2021

SPROGSTART 1-3 ÅR

Fokusord til *Børste finder en hat*

Vælg de fokusord, der passer bedst til din børnegruppe. Lad børnene se, røre, gøre og sige ordene mange gange og i forskellige sammenhænge. Brug konkrete, fotos og billeder fra Sprogstartspøsen undervejs.

Pindsvin: Et pindsvin har fire ben, pigge på ryggen og en flot snude. Når et pindsvin bliver bange ruller det sig sammen, så det ligner en bold med pigge.

Orm: En orm er et langt, blødt dyr uden arme eller ben. Orme bor nede i jorden. Måske kender du en regnorm?

Ugle: En ugle er en fugl med vinger og næb. En ugle er vågen om natten og kan dreje hovedet hele vejen rundt.

Dinosaurus: De rigtige dinosaurer er døde for meget lang tid siden. Der findes mange forskellige dinosaurusser. Nogle er fugle og andre er kæmpestore med fire ben og en hale.

Glad: Når man er glad, smiler man. Mundvigene vender op. Kan din mund se glad ud? Prøv at smile og se glad ud.

Overrasket: Man kan blive overrasket, hvis nogen siger bøh eller man finder noget nyt legetøj. Prøv at se overrasket ud og sæt gerne lyd på.

Stolt: At være stolt betyder, at man er glad og synes, at man er rigtig god til noget. Man kan også være glad, hvis man er rigtig glad for noget. Fx en hat. Eller en sut. Børste går stolt af sted med sutten på hovedet. Prøv at gå stolt af sted. Lad børnene prøve bagefter.

Stædig: At være stædig betyder, at man ikke vil give andre ret. Man vil have sin vilje. Man kan stampe i gulvet og sige: Det er Min! - ligesom Børste gør i bogen.

Sur: Når man bliver sur, kan man trampe hårdt i jorden. Man kan også blive så sur, at man kommer til at råbe og rynke brynene. Mundvigene vender ned ad. Kan din mund se sur ud? Prøv.

Ked af det: Når man bliver ked af det kan man græde og måske med tårer. Måske kan man trøstes med en sut eller et kram.

SPROGSTART 1-3 ÅR

Billedbogssnak til *Børste finder en hat*

Peg i bogen undervejs og hjælp hinanden med at sætte masser af ord på det, I ser.

Kig på bogens forside. Hvad sker der her? Børste går med en sut på hovedet, og Trumle løber efter. Hvad, tror du, de laver?

Børste bliver overrasket, da han finder sutten/hatten? Hvorfor tror du, Børste bliver overrasket? Prøv at se overrasket ud. Sæt gerne lyd på.

Er det en lille hat eller en kæmpestor hat Børste har fundet? En kæmpestor hat. Se på Børste. Han viser med armene, hvor stor hatten er. Prøv at gøre som Børste og sig: Kæmpestor.

Børste er stolt. Betyder det, at Børste er glad? Ja, se hvordan han går glad af sted med sutten på hovedet.

Er Børste glad eller ked af det, da han går af sted med sin nye hat? Glad. Hvordan kan du se det? Børste smiler. Prøv at smile og se glad ud.

Børste møder Orm. Hvad spørger Orm Børste om? Er det en sut? Nej, siger Børste. Det er min nye hat.

Børste møder en, som prutter. Hvem er det? Rut. Hvem er Rut? Rut er en ugle. Rut har vinger og næb. Hvad laver Rut, da Børste kommer forbi? Rut øver sig i at flyve og kommer til at slå en prut.

Hvordan viser Børste Rut, at det er en kæmpestor hat. Han viser det med armene. Prøv at vise kæmpestor med armene og lillebitte med fingrene. Prøv at finde noget kæmpe stort legetøj og noget småt legetøj.

Rut synes, at Børste er fjollet, fordi han bruger sutten som hat og ikke putter den i munden. Hvordan ser Børste ud, da Rut synes, at han er fjollet? Børste ser lidt sur ud. Mundvigene vender ned af. Prøv at se sur ud.

Haps! Trumle snupper sutten. Synes Trumle, at sutten smager dejligt? Kig på illustrationen i bogen og tal om, hvordan I kan se, at Trumle synes sutten smager godt.

Det er MIN hat, siger Børste. Det er MIN sut, siger Trumle. Hvorfor siger de det? De er begge stædige.

Hvad gør Børste, da Trumle ikke vil give ham sutten? Hvordan kan du se, at Børste bliver sur? Han tramper hårdt i jorden og råber: Miiiii hat-hat-hat-hat! Prøv at råbe MIN HAT! Mens I tramper surt i jorden.

Hvorfor vælter Børste mon? Børste hiver så hårdt i sutten, at den flyver ud af munden på Trumle.

Hvad siger Børste, da han falder? Av, min numse. Er Børste glad eller ked af det? Børste er ked af det. Hvorfor? Det gør ondt at falde.

Hvad vil Trumle gøre, da Børste bliver ked af det? Trumle puffer sutten hen til Børste. Hvad gør Børste med sutten? Han sætter den på hovedet.

SPROGSTART 1-3 ÅR

Sproglege til *Børste finder en hat*

Sproglege

Kast med terningen: Brug skumterningen. Sæt billedkort af Børste i skumterningen. Lad børnene slå med terningen. Efterlign og sig den følelse, som billedet udtrykker. Hjælp hinanden med at benævne følelsen.

Find sutten: Gem den lille røde sut. Find sutten og tal om følelser. Måske bliver I glade, når I finder sutten eller kede af det, hvis en anden finder sutten først.

Remse: Sig remsen *Goddag og godnat hat* og lav fagter til. Brug gerne rigtige hatte, hvis I har.

Syng: Syng sangen *Min min min*. Find sangen i appen Minisjang eller på dr.dk/boern/minisjang. Find teksten på arket *Min, min, min* i Sprogstartsposen.

Sproglege – med digitale læringsmaterialer

Story Sequencer: Sæt fotos af børn, der udtrykker forskellige følelser i Story Sequenceren. Indtal ordene, der passer til følelsen. Eller få barnet til at indtale ordet, der passer til det enkelte foto. Har du mulighed for det, så tag selv fotos af børnene (glade, sure, kede etc.) og sæt dem i Story Sequenceren.

Talende æsker: Indtal på forhånd følelsen, fx sur. Læg fotos af børn, som viser følelser på bordet. Lad barnet finde det rigtige foto og lægge det i æsken.

Endnu flere sproglege – inde & ude

Syng sange: *Sur sur sur* eller *Er du sur og trist så klap i hænderne*.

Find sangen *Min min min* på appen Minisjang. Syng med og dans. Tag musikken med udenfor. Find små grene/skovle og spande. Slå på tromme, som Børste gør i filmen. Tal om følelser. Bliver I glade/sure, når I synger, danser og spiller?

Hvad er en hat: Hvis I har hatte, så prøv de forskellige hatte og tal om dem. Prøv at finde fjollede ting og brug dem som hatte fx en lille plastikspand, en bamse, en stofble etc. Prøv at gå stolte rundt med hatte på. Måske bliver I sure og tramper i gulvet – falder hatten mon af? Brug jeres egen sut som hat. – i stedet for i munden.